NORAKSTS

Lieta Nr. C04331710

PAC - 0194/2013

SPRIEDUMS

Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2013.gada 4.novembrī

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese M.Katlapa

tiesneši I.Ozola un I.Bisters

ar sekretāriem D.Buškevicu un S.Šadursku

piedaloties prasītājas SIA „ Fast Bunkering" pārstāvim zvērinātam advokātam M.Liepiņam

atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu SIA „Fast Bunkering" prasībā pret SIA „Ave Logistic" par pirkuma maksas parāda un līgumsoda piedziņu sakarā ar SIA „Ave Logistic" apelācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2011.gada 26.janvāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2010.gada 14.jūnijā SIA „Fast Bunkering" Rīgas apgabaltiesā cēlusi prasību pret SIA „Ave Logistic" par pirkuma maksas parāda un līgumsoda piedziņu, lūdzot piedzīt pirkuma maksas parādu Ls 658 568,26 un līgumsodu Ls 141 619,64 apmērā, kopā piedzenot Ls 800 187,90, kā arī piedzīt no SIA „Ave Logistic" visus tiesāšanās izdevumus.

Prasība pamatota ar šādiem argumentiem.

[1.1] 2009.gada 19.maijā starp SIA „Fast Bunkering" un SIA „Ave Logistic" noslēgts pirkšanas - pārdošanas līgums Nr.01.19-05/2009 (turpmāk Līgums), atbilstoši kuram prasītāja pārdeva atbildētājai naftas produktus, piegādājot tos uz prāmja „Ave Liepāja". Līguma 2.2.3.punktā noteikts atbildētājas pienākums apmaksāt piegādāto produktu vērtību Līgumā noteiktajā termiņā, bet 3.1.punktā puses vienojušās, ka atbildētāja samaksu par piegādātajiem produktiem veic 30 dienu laikā no produktu piegādes un preču pavadzīmes - rēķina parakstīšanas dienas. Līguma 5.2.punktā noteikts, ka par piegādāto produktu pirkuma maksas samaksas termiņa neievērošanu atbildētājai ir pienākums maksāt prasītājai līgumsodu 0,1% apmērā no termiņā nesamaksātās summas par katru nokavēto dienu.

[1.2] Pamatojoties uz to, ka atbildētāja nepildīja pielīgtās saistības un maksājumus līgumā noteiktajā termiņā neveica, 2009.gada 18.septembrī atbildētājai nosūtīts paziņojums par parāda USD 425 607,50 esamību un aprēķināto līgumsodu USD 4 439,97, lūdzot nekavējoties veikt parāda un līgumsoda samaksu. Vienlaicīgi SIA „Ave Logistic" brīdināta, ka atbilstoši Līguma 8.1.punktam prasītāja 2009.gada 17.oktobrī vienpusējā kārtā izbeigs Līgumu.

[1.3] Laikā no 2009.gada septembra līdz 2010.gada aprīlim puses vedušas saraksti, kurā SIA „Ave Logistic" informēja prasītāju par iemesliem, kas liedz tai savlaicīgi norēķināties ar SIA „Fast Bunkering", solot samaksāt parādu un nosūtot prasītājai vairākas garantijas vēstules. Ievērojot minēto prasītāja piegādājusi degvielu atbildētājai līdz 2009.gada 22.novembrim, taču arī pēdējā garantijas vēstulē noteiktajā termiņā, t.i. 2010.gada maija beigās, atbildētāja maksājumus nebija veikusi.

[1.4] Atbilstoši prasītājas aprēķinam atbildētājas parāds 2010.gada 8.jūnijā sastāda USD 1 118 112,49, bet līgumsods par kavētiem maksājumiem USD 240 440,82. Saskaņā ar Latvijas Bankas noteikto valūtas kursu 2010.gada 8.jūnijā USD 1= Ls 0,589, līdz ar to prasības summa sastāda Ls 658 568,26, savukārt līgumsods par kavētajiem maksājumiem sastāda Ls 141 619,64.

Vienlaicīgi prasības pieteikumā ietverts lūgums par prasības nodrošinājuma piemērošanu.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1587., 1716., 2002., 2033.pantu.

[2] Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas tiesneša 2010.gada 21.jūnija lēmumu SIA „Fast Bunkering" pieteikums par prasības nodrošināšanu apmierināts, apķīlājot atbildētājai piederošo kustamo mantu un skaidras naudas līdzekļus, apķīlājot SIA „Ave Logistic" no trešajām personām pienākošos maksājumus, tajā skaitā naudas līdzekļus kredītiestādēs un citās finanšu institūcijās. Lēmumā noteikts, ka lietā piemērotie prasības nodrošinājuma līdzekļi kopā nedrīkst pārsniegt prasības summu Ls 800 187,90.

[3] 2010.gada 17.decembrī paskaidrojumus uz prasību iesniegusi SIA „Ave Logistic", norādot, ka prasību par pirkuma maksas parāda un līgumsoda piedziņu neatzīst pilnīgi.

Paskaidrojumos norādīti šādi apsvērumi.

[3.1] Atsaucoties uz pušu noslēgtā Līguma 3.1. punktu, Ministru kabineta 2005.gada 27.decembra Noteikumu Nr.1038 „Noteikumi par pavadzīmēm ar Valsts ieņēmumu dienesta piešķirtiem numuriem", kas bija spēkā līdz 2010.gada 1.janvārim, 3.punktu, 4.punkta 4.1. un 4.2. apakšpunktu, kā arī 9.14.punktu, atbildētāja norādīja, ka prasītāja nav pierādījusi šādus apstākļus, kas ir priekšnosacījums prasītājas prasības tiesību realizēšanai, proti: 1) attiecīgās produktu partijas pasūtījuma noformēšanas faktu saskaņā ar Līguma 1.1.punktu; 2) termiņu (dienu), kad prasītāja ir veikusi attiecīgās produktu partijas pasūtīšanu, atbilstoši kurai nosakāma attiecīgās produktu partijas pārdošanas cena atbilstoši Līguma 3.1.punktam; 3) atbildētājas pasūtītā produktu veida *Platts Rotterdam spot* cenu attiecīgās produktu partijas pasūtījuma noformēšanas dienā; 4) attiecīgās produktu partijas pirkuma cenu, kas noteikta atbilstoši Līguma 3.1. punkta noteikumiem; 5) atbildētājas pasūtītās attiecīgās produktu partijas piegādes faktu un datumu

saskaņā ar Līguma 2.1.2.punktu; 6) atbildētājas pasūtītās attiecīgās produktu partijas kvalitātes atbilstību saskaņā ar Līguma 4.1. punktu; 7) Līguma 3.1. punktā noteiktā 30 dienu termiņa tecējuma sākuma un beigu datumu saskaņā ar attiecīgo preču pavadzīmi – rēķinu, kura laikā atbildētājai būtu jāsamaksā pirkuma maksa atbilstoši Līguma 3.1.punktam, un nesamaksāšanas gadījumā iestātos nokavējums, kas dotu tiesības prasīt Līguma 5.2.punktā paredzētā līgumsoda 0,1% samaksu.

[3.2] Atsaucoties uz Civillikuma 1828.pantu un Civilprocesa likuma 93.pantu atbildētāja norādījusi, ka Līguma noslēgšana pati par sevi nerada pienākumu atbildētājai maksāt par naftas produktiem, kurus prasītāja piegādāja prāmim „Ave Liepāja", savukārt prasītāja nav pierādījusi apstākļus, kas dotu pamatu secināt, ka atbildētājai iestājies pienākums maksāt pirkuma maksu prasītājas vienpusēji noteiktā apmērā, līdz ar to nav iestājies arī pienākums maksāt prasītājas noteikto līgumsodu.

[3.3] Prasības pieteikumam pievienotie invoisi, kuri izstādīti prasītājas vienpusēji noteiktās pirkuma maksas samaksai pretēji Līguma 1.1., 3.1.punktam, un uz kuriem nav atbildētājas paraksta un zīmoga par preču saņemšanu, nav atzīstami par preču pavadzīmēm rēķiniem MK Noteikumu Nr.1038 izpratnē. Atsaucoties uz Civilprocesa likuma 92. un 94.pantu, atbildētāja norādījusi, ka invoisi nav atzīstami par pierādījumiem prasības tiesībai par parāda un līgumsoda piedziņu.

[3.4] Dokumentu kopijas, kas iesniegtas pēc tiesas sēdes 2010.gada 4.novembrī, nav apliecinātas Civilprocesa likuma 111.panta otrās daļas kārtībā, turklāt dokumentiem svešvalodā nav pievienots apliecināts tulkojums valsts valodā, ko nosaka Civilprocesa likuma 13.panta otrā daļa, tādējādi saskaņā ar minētā likuma 95.panta pirmo daļu dokumentu kopijas nav atzīstamas par pierādījumiem lietā.

[3.5] Par nepamatotu un nepierādītu atbildētāja atzinusi prasītājas apgalvojumu, ka 2009.gada 18.septembrī atbildētājai ticis nosūtīts paziņojums par Līguma izbeigšanu ar 2009.gada 17.oktobri. Par nepamatotiem atbildētāja atzinusi arī prasītājas argumentus, kas pamato nepieciešamību nodrošināt prasību.

[4] Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2011.gada 26.janvāra spriedumu SIA „Fast Bunkering" prasība pret SIA „Ave Logistic" par pirkuma maksas parāda Ls 658 568,26 un līgumsoda Ls 141 619,64 piedziņu apmierināta.

No SIA „Ave Logistic" par labu SIA „Fast Bunkering" piedzīts pirkuma maksas parāds Ls 658 568,26 un līgumsods Ls 141 619,64 par saistību izpildes termiņa kavējumu par laika periodu no 2009.gada 5.oktobra līdz 2010.gada 8.jūnijam, kas kopā sastāda Ls 800 187,90, kā arī piedzīti tiesāšanās izdevumi, t.i. Ls 2640,09 valsts nodeva par prasības celšanu, Ls 4000,94, valsts nodeva par prasības nodrošināšanas pieteikumu un Ls 3,30 ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.

Spriedums pamatots ar šādiem motīviem.

[4.1] Tiesa secinājusi, ka SIA „Fast Bunkering" prasību par pirkuma maksas parāda Ls 658 568,26 piedziņu pamato ar 2009.gada 19.maijā pušu starpā noslēgto pirkšanas- pārdošanas līgumu Nr.01.19-05/2009, kas nav ticis apstrīdēts, apgalvojot, ka SIA „Ave Logistic" nav izpildījusi Līguma 2.2.3.punktā pielīgto saistību apmaksāt piegādātā produkta vērtību Līgumā noteiktajā termiņā. Saskaņā ar piedzenamās summas aprēķinu, samaksa nav veikta par piegādēm laika periodā no 2009.gada 5.septembra līdz 2009.gada 22.novembrim, neapmaksājot 26 prasītājas piestādītos rēķinus (invoisus).

Pušu starpā nepastāv strīds par to, ka SIA „Fast Bunkering" ir piegādājusi naftas produktus prāmim „Ave Liepāja", kas atbilst līguma 2.1.1.punktā noteiktajai produktu piegādes vietai, bet gan par to, vai piegāde ir notikusi atbilstoši SIA „Ave Logistic" pasūtījumam un par līgumā noteikto cenu, kas nav lielāka par 70% no produktu *Platts Rotterdam spot* cenas produktu piegādes pasūtījuma noformēšanas dienā, par atbildētājas pasūtījuma esamību vispār, par produktu apjoma atbilstību pasūtījumam, par produktu kvalitātes atbilstību līgumam, kā arī par maksājumu termiņu tecējuma sākuma un beigu datumiem.

[4.2] Tiesa atzinusi, ka nav pamata apšaubīt SIA „Fast Bunkering" tiesā iesniegto tās rīcībā esošo

dokumentu par naftas produktu piegādi atbildētājai, kas pievienoti lietas materiāliem atsevišķi 2., 3. un 4.sējumā, saturu, jo oriģināli atrodas arī SIA „Ave Logistic" rīcībā, par ko liecina gan šo dokumentu saturs, gan arī prāmja „Ave Liepāja" amatpersonas paraksts un zīmogs uz tiem.

Civillietu tiesu kolēģija atzinusi par nepamatotiem un formāliem arī atbildētājas iebildumus par nepieciešamību iesniegt tiesā apliecinātu dokumentu tulkojumu valsts valodā, jo lietā iesniegtie dokumenti, kas pievienoti 2., 3. un 4.sējumā, sastādīti gan angļu, gan latviešu valodā, izņemot naftas produktu specifikācijas un pušu elektronisko saraksti angļu valodā. Tiesas ieskatā minēto dokumentu saturs ir pietiekami skaidrs, to būtiskie rekvizīti, izņemot minētās specifikācijas un pušu elektronisko saraksti, ir norādīti latviešu valodā, tāpēc tulkojuma neesamība atzīstama par formālu trūkumu un nevar ietekmēt lietas iznākumu. Tiesa ņēmusi vērā arī dokumentu ievērojamo apjomu, atzīstot, ka prasība par apliecināta tulkojuma iesniegšanu radītu nesamērīgus tiesāšanās izdevumus.

Pamatojoties uz minēto tiesa atzinusi, ka dokumentiem, kas lietai pievienoti 2., 3. un 4.sējumā, ir pierādījumu spēks, un tie apliecina naftas produktu piegādi atbildētājas prāmim „Ave Liepāja". Turklāt tiesa nodibinājusi, ka šie dokumenti nepārprotami norāda uz to, ka puses elektroniskā sarakstē ir vienojušās par produktu piegādi, pircējas līnijas operatoram izdarot bunkerēšanas pasūtījumu (bunker order) par konkrētu produktu, apjomu un cenu, bet pārdevējai to elektroniski akceptējot. Bunkerēšanas pasūtījumos ir skaidra norāde uz preces biržas cenu pasūtījuma dienā, tādējādi tiesa par nepamatotiem atzinusi atbildētājas iebildumus, ka piegāde nav notikusi atbilstoši tās pasūtījumam un par līgumā noteikto cenu, kas nav lielāka par 70% no produktu *Platts Rotterdam spot* cenu.

[4.3] Ņemot vērā to, ka naftas produktu piegādes ir noformētas ar Starptautiskajām preču- transporta pavadzīmēm CMR, tiesa atzinusi par nepamatotu atbildētājas atsaukšanos uz MK Noteikumiem Nr.1038, jo atbilstoši likuma „Par pievienotās vērtības nodokli" 7.panta pirmās daļas 4.punktam un citiem normatīvajiem aktiem, par naftas produktu bunkurēšanu muitas zonā pievienotās vērtības nodoklis, akcīzes nodoklis, kā arī muitas nodokļi un nodevas nav jāmaksā. Atbilstoši lietā esošajiem pierādījumiem 2., 3. un 4.sējumā, tiesa secinājusi, ka Valsts ieņēmumu dienesta reģionālās iestādes darbinieki ar saviem zīmogiem apliecinājuši, ka naftas produkti ir iekrauti kuģa tilpnē un tranzīta operācija ir pabeigta, līdz ar to tiesa atzinusi, ka SIA „Fast Bunkering" preču piegādes ir dokumentējusi atbilstoši normatīvo aktu prasībām un pušu noslēgtā pirkšanas - pārdošanas līguma Nr.01.19-05/2009 nosacījumiem, savukārt atbildētāja lietā nav iesniegusi pierādījumus, ka valsts kompetentās institūcijas šajā sakarā būtu izteikušas pretenzijas. Tādējādi tiesa secinājusi, ka atbildētāja ļaunprātīgi izvairās no saistības izpildes, kas ir pretēji Civillikuma 1.pantā noteiktajam labas ticības principam.

[4.4] Atsaucoties uz Civillikuma 2033.pantu un pušu noslēgto Līgumu, kura noteikumi paredzēja pircējas pienākumu veikt maksājumus par piegādāto produktu 30 kalendāra dienu laikā kopš produktu piegādes un preču pavadzīmes – rēķina parakstīšanas, Civillietu tiesu kolēģija atzina, ka prasības pamatotību daļā par pirkuma maksas parāda Ls 658 568,26 piedziņu pierāda pušu sarakste.

No minētās sarakstes tiesa konstatējusi, ka SIA „Ave Logistic" 2009.gada 25.septembra atbildes vēstulē uz prasītājas 2009.gada 18.septembra vēstuli par parāda USD 425 607,50 esamību un par piegādāto produktu pirkuma maksas samaksas termiņa neievērošanu aprēķināto līgumsodu USD 4 439,97 apmērā, kā arī SIA „Fast Bunkering" paziņojumu par vienpusēju atkāpšanos no Līguma ar 2009.gada 17.oktobri, neapstrīd parāda esamību, norāda uz apstākļiem, kas ietekmējuši saistības neizpildi, pauž nožēlu par situāciju, kā arī izsaka solījumus saistību izpildīt, lūdzot turpināt sadarbību. Šādos apstākļos tiesa atzinusi, ka 2009.gada 25.septembra SIA „Ave Logistic" vēstule nepārprotami liecina, ka atbildētāja rakstveida paskaidrojumos izteiktais apgalvojums par 2009.gada 18.septembra paziņojuma nesaņemšanu nav patiess.

SIA „Ave Logistic" arī 2009.gada 22.decembra atbildes vēstulē uz prasītājas 2009.gada 14.decembra atgādinājumu par saistību neizpildi, kurā norādīts, ka parāda apmērs ir pieaudzis un sastāda USD 1 068 902,37, kā arī tiek uzskaitīts līgumsods par savlaicīgi neveiktajiem maksājumiem, neapstrīd parāda esamību, lūdz iecietīgu attieksmi un izsaka solījumu parādu samaksāt no naudas līdzekļiem, kas atbildētājai tikšot iedalīti ES līdzfinansējuma programmas ietvaros. Līdzīgi argumenti norādīti arī atbildētājas 2010.gada 2.marta, 2010.gada 15.aprīļa un 2010.gada 21.aprīļa garantijas vēstulēs.

[4.5] Civillietu tiesas kolēģija nodibināja, ka prasības pamatotību cita starpā pierāda 2010.gada 1.janvārī pušu parakstītais akts par savstarpējo norēķinu salīdzināšanu, kurā SIA „Ave Logistic" grāmatvedības darbiniece ar parakstu un zīmogu apliecinājusi parāda esamību USD 1 138 562,39 apmērā. Minēto aktu atbildētāja juridiski nav apstrīdējusi.

Ņemot vērā to, ka nevienā no prasītājai adresētajām vēstulēm atbildētāja nav izteikusi iebildumus pret piegādātās preces neatbilstību pasūtījumam, kvalitātes prasībām, daudzumam, cenai vai citiem apstākļiem, uz ko izskatāmajā lietā tiek balstīti atbildētājas iebildumi pret prasību, tiesa secinājusi, ka SIA „Ave Logistic" iebildumi nav pamatoti, nav pierādīti un ir acīmredzamā pretrunā pašas atbildētājas paustajam viedoklim pirms prasības celšanas.

[4.6] Pamatojoties uz Civillikuma 1716., 1717. un 1720.pantu, kā arī pušu noslēgtā Līguma 5.2. punktā noteikto, Civillietu tiesas kolēģija atzinusi par pamatotu prasību par līgumsoda par saistību izpildes termiņa kavējumu USD 240 440,82 jeb Ls 141 619,64 apmērā piedziņu par laika periodu no 2009.gada 5.oktobra līdz 2010.gada 8.jūnijam.

Tiesa secinājusi, ka līgumsoda summa konkrētajā gadījumā ir samērīga un taisnīga, ņemot vērā to, ka atbildētāja nav bijusi godprātīga, neizpildot savas uzņemtās saistības. Turklāt atbildētāja nav lūgusi sevi atbrīvot no līgumsoda, kā arī nav prasījusi samazināt tā apmēru, tādējādi prasītājai ir tiesības prasīt līgumsoda piedziņu Ls 141 619,64 apmērā.

[5] Apelācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2011.gada 26.janvāra spriedumu iesniegusi SIA „Ave Logistic", pārsūdzot spriedumu pilnā apjomā.

Apelācijas sūdzībā atbildētāja pamatojusies uz paskaidrojumos uz prasību norādītajiem motīviem. Papildus apelācijas sūdzībā norādīti šādi argumenti.

[5.1] Nav pamatots tiesas apgalvojums, ka visu lietā iesniegto dokumentu, kas pievienoti 2., 3. un 4.sējumā, oriģināli atrodas arī SIA „Ave Logistic" rīcībā, par ko liecina gan šo dokumentu saturs, gan arī prāmja „Ave Liepāja" amatpersonas paraksts un zīmogs uz tiem.

SIA „Fast Bunkering" nav pierādījusi un lietas materiālos neatrodas pierādījumi tam, ka minētos dokumentus prasītāja būtu iesniegusi atbildētājai. Tāpat prasītāja nav pierādījusi un lietas materiālos neatrodas pierādījumi tam, ka prāmja „Ave Liepāja" amatpersonas ir SIA „Ave Logistic" likumīgie vai līgumiskie pārstāvji un ka rīkojās atbildētājas vārdā. Savukārt, kravas pavaddokumentu (CMR pavadzīmju, muitas deklarāciju un pārējo prasītājas sagatavoto un no trešo personu puses parakstīto dokumentu) saturs un trešās personas - prāmja „Ave Liepāja" amatpersonas paraksts un zīmogs uz tiem paši par sevi nav pamats, lai izdarītu secinājumus par to, ka minētie dokumenti atrodas atbildētājas rīcībā. Minētais apgalvojums ir tiesas pieņēmums, kas nav balstīts uz pierādījumiem lietā.

Papildus atbildētāja paskaidrojusi, ka kravas pavaddokumenti, kas pievienoti 2., 3. un 4.sējumā, nesatur SIA „Ave Logistic" kā produktu pircējas vai saņēmējas rekvizītus, un SIA „Ave Logistic" nav parakstījusi šos dokumentus. Tādā veidā, tiesa, taisot spriedumu, ir pārkāpusi Civilprocesa likuma 190.panta otro daļu.

[5.2] Tiesa pārsūdzētajā spriedumā ir pārkāpusi Civilprocesa likuma 13.pantā nostiprināto tiesvedības valodas principu, atbilstoši kura pirmajai daļai: „Tiesvedība notiek valsts valodā", bet atbilstoši otrajai daļai: „Dokumentus svešvalodās lietas dalībnieki iesniedz, pievienojot noteiktā kārtībā apliecinātu tulkojumu valsts valodā".

Tiesai būtu pamats atzīt par pierādītiem apstākļus, ja lietas materiālos atrastos prasītājas iesniegtās elektroniskās sarakstes visa satura tulkojums valsts valodā. Tādā veidā, tiesa, taisot spriedumu, nav ievērojusi ari Civilprocesa likuma 97.panta pirmo un otro daļu, kas nosaka pierādījumu novērtēšanas

kārtību.

Turklāt nav pamatots tiesas atzinums, ka ņemot vērā dokumentu ievērojamo apjomu, prasība par apliecināta tulkojuma iesniegšanu radītu nesamērīgus tiesāšanās izdevumus. Atbildētāja norādījusi, ka neviens Latvijas Republikas normatīvais akts, kas reglamentē civilprocesu Latvijas Republikas tiesu iestādēs, neparedz noteikumus, uz kuriem pamatojoties tiesai dotajā lietā būtu tiesības faktiski atbrīvot prasītāju no pienākuma veikt dokumentu svešvalodā tulkošanu. Ja attiecīgais dokuments nav iztulkots Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā, tad tiesai nav pamata atzīt kādu faktu esamību vai neesamību, pamatojoties uz dokumentiem, kas nav iztulkoti Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā.

Turklāt apstākļos, kad prasītāja nav iztulkojusi tās iesniegtos elektroniskās sarakstes dokumentus, ir acīmredzams, ka tos nav parakstījuši SIA „Ave Logistic" likumīgie pārstāvji jeb valdes locekļi, kas par tādiem bija iecelti un atradās valdes locekļu amatā attiecīgajā elektroniskās sarakstes nosūtīšanas datumā, un minētā sarakste nav sūtīta no SIA „Ave Logistic" likumīgo pārstāvju e-pasta adresēm.

[5.3] Tiesa nepamatoti secinājusi, ka, veicot produktu piegādes darījumus prāmim „Ave Liepāja", prasītājai nebija pienākums noformēt preču pavadzīmes rēķinus, jo minētā preču pavadzīmes-rēķina noformēšanas prasība, prasītājai, piegādājot produktus uz kuģa „Ave Liepāja", ir atrunāta Līgumā.

Prasības pieteikumam pievienotie invoisi, kuri uzstādīti pašas prasītājas vienpusēji noteiktās produktu pirkuma maksas apmēra samaksai pretēji Līguma 1.1. un 3.1.punktu noteikumiem, un, uz kuriem nav atbildētājas paraksta un zīmoga par preču saņemšanu, nav atzīstami par preču pavadzīmēm-rēķiniem Ministru Kabineta 2005.gada 27.decembra noteikumu Nr.1038 „Noteikumi par pavadzīmēm ar Valsts ieņēmumu dienesta piešķirtiem numuriem" (kas bija spēkā līdz 2010.gada 1.janvārim), izpratnē, un nav atzīstami par dokumentiem, uz kuru pamata prasītāja saskaņā ar Līguma noteikumiem varētu prasīt, bet atbildētājai iestātos pienākums maksāt prasības pieteikumā norādīto maksu par attiecīgo produktu partiju.

Savukārt apliecinājums par naftas produktu iekraušanu kuģa tilpnē un tranzīta operācijas pabeigšanu, ko apliecina muitas iestādes zīmogs, nav pamats prasītājas atbrīvošanai no preču pavadzīmes-rēķina noformēšanas un iesniegšanas atbildētājai, jo šāds prasītājas pienākums izriet saskaņā ar pušu noslēgto Līgumu.

[5.4] Nav pamatots tiesas uzskats, ka prasības pamatotību par parāda esamību Ls 658 568,26 apmērā pierāda arī pušu sarakste, jo atbildētāja sarakstē nav atzinusi parādu Ls 658 568,26, kas izriet no prasītājas prasības pieteikumā norādītajiem invoisiem.

Tiesa nepamatoti secināja, ka atbildot uz prasītājas 2009.gada 18.septembra vēstuli par parāda esamību par piegādāto produktu pirkuma maksas samaksas termiņa neievērošanu USD 425 607,50 apmērā un aprēķināto līgumsodu USD 4439,97, kur SIA „Fast Bunkering" paziņo arī par vienpusēju atkāpšanos no līguma ar 2009.gada 17.oktobri, SIA „Ave Logistic" savā 2009.gada 25.septembra vēstulē neapstrīd parāda esamību, norāda uz apstākļiem, kas ietekmējuši saistības neizpildi, un pauž nožēlu par situāciju, kā arī izsaka solījumus saistību izpildīt, lūdzot turpināt sadarbību.

Prasītājas 2009.gada 18.septembra vēstuli Nr.82/09 atbildētāja nav saņēmusi, savukārt prasītāja nav pierādījusi un lietas materiālos nav pierādījumu par prasītājas 2009.gada 18.septembra vēstules Nr.82/09 nodošanu vai nosūtīšanu atbildētājai. Turklāt atbildētājai nav zināma persona, kurai prasītāja nodevusi, un kura parakstījusies par minētās vēstules saņemšanu.

[5.5] Nav pamatots spriedumā noradītais tiesas apgalvojums, ka prasības pamatotību pierāda arī 2010.gada 1.janvārī pušu parakstītais akts par savstarpējo norēķinu salīdzināšanu, kurā SIA „Ave Logistic" grāmatvedības darbiniece ar parakstu un zīmogu apliecinājusi parāda esamību USD 1 138 562,390 apmērā.

Atbildētājas rīcībā minētais akts neatrodas un, ņemot vērā to, ka aktu par savstarpējo norēķinu salīdzināšanu uz 2010.gada 1.janvāri SIA „Ave Logistic" vārdā nav parakstījis SIA „Ave Logistic"

likumīgais vai līgumiskais pārstāvis, tiesai nebija pamata atzīt atbildētājas piekrišanu aktam par savstarpējo norēķinu salīdzināšanu atbilstoši Civillikuma 1431.pantam.

[5.6] Nav pamatots spriedumā norādītais, ka nevienā no prasītajai adresētajām vēstulēm atbildētāja neizsaka iebildumus pret piegādātās preces neatbilstību pasūtījumam, kvalitātes prasībām, daudzumam, cenai vai citiem apstākļiem, uz ko izskatāmajā lietā tiek balstīti SIA „Ave Logistic" iebildumi pret prasību.

Ar atbildētājas 2009.gada 25.septembra, 2009.gada 22.decembra, 2010.gada 2.marta, 2010.gada, 15.aprīļa un 2010.gada 21.aprīļa vēstulēm atbildētāja nav atzinusi parādu Ls 658 568,26, kas izriet no prasītāja prasības pieteikumā norādītajiem invoisiem.

[5.7] Prasītāja nav pierādījusi apstākļus, kas ir priekšnosacījums prasības tiesību realizēšanai pret atbildētāju uz Līguma pamata. Lietas izskatīšanas gaitā prasītāja nav atspēkojusi atbildētājas iebildumus uz prasību, kā vien tikai aprobežojusies ar produktu piegādes uz kuģa „Ave Liepāja" faktu un produktu nodošanu trešajām personām, nevis atbildētājai Līgumā noteiktajā kārtībā.

Ievērojot minēto tiesai būtu pamats atzīt pirkuma maksas samaksas termiņa kavējumu, ja atbildētāja nebūtu veikusi pirkuma maksas samaksu 30 (trīsdesmit) kalendāra dienu laikā kopš produktu piegādes un preču pavadzīmes-rēķina parakstīšanas dienas. Tā kā prasītāja nav iesniegusi atbildētājai un tiesai preču pavadzīmes-rēķinus, kas pierāda produktu piegādes faktu atbildētājai, un, kurus būtu parakstījusi atbildētāja un prasītāja atbilstoši Līguma 2.1.2.punkta noteikumiem, tad tiesai nebija pamata atzīt par pamatotiem prasītājas norādītos invoisus, kurus tā izstrādājusi vienpusējā kārtībā, un sekojoši atzīt par pamatotiem prasītājas norādītos pirkuma maksas samaksas termiņa kavējuma periodus, apmierinot prasību arī daļā par līgumsoda Ls 141 619,64 piedziņu.

Ņemot vērā iepriekš minēto un to, ka atbildētājs saskaņā ar Līgumu nav apņēmusies maksāt līgumsodu citos gadījumos, ka vien tikai Līgumā noteiktajos, kas ir gadījumos, ja ir nokavēts 30 (trīsdesmit) kalendāra dienu kopš produktu piegādes un preču pavadzīmes-rēķina parakstīšanas dienas termiņš, atbildētāja nav apņēmusies maksāt līgumsodu par prasītājas vienpusējā kārtībā izstādīto invoisu vai rēķinu.

[5.8] Atbildētājas ieskatā, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu, pienākums pierādīt produkta - mazuta, ar zemu sēra saturu, ar maksimālo viskozitāti 380cST – *Platts Rotterdam spot* cenu par 1 tonnu produktu piegādes pasūtījuma noformēšanas dienā, gulstas uz prasītāju, bet 2011.gada 13.janvāra tiesas sēdē tiesa noraidīja atbildētājas lūgumu uzlikt par pienākumu prasītājai iesniegt prasības pieteikumā norādītās prasības summas aprēķinu, kas veikts atbilstoši Līguma 3.1.punktā noteiktajai produktu *Platts Rotterdam spot* cenai, kā rezultātā uz lietas izskatīšanu pirmās instances tiesā atbildētājas rīcībā nebija pierādījumu, kas pierāda produktu - mazuta, ar zemu sēra saturu, ar maksimālo viskozitāti 380cST *Platts Rotterdam spot* cenu par 1 tonnu. Tādējādi atbildētāja piesaka un iesniedz tiesai jaunu pierādījumu - *Rotterdam Spot* vēstures izdruku, kas pierāda mazuta, ar zemu sēra saturu, ar maksimālo viskozitāti 380cST *Platts Rotterdam spot* cenu par 1 tonnu, par laika periodu no 2009.gada 2.janvāra līdz 2010.gada 15.aprīlim.

Ņemot vērā to, ka aktu par savstarpējo norēķinu salīdzināšanu uz 2010.gada 1.janvāri (apliecinātu kopiju) prasītāja iesniegusi tiesai tiesas sēdē 2011.gada 13.janvārī, pretēji Civilprocesa likuma 93.panta trešajā daļā noteiktajai kārtībai, kā rezultātā atbildētājai netika nodrošinātas tiesības savlaicīgi iepazīties ar šo dokumentu un iesniegt pirmās instances tiesā pierādījumus, kas pierāda atbildētājas iebildumus attiecībā uz šo aktu, atbildētāja piesaka un iesniedz tiesai jaunus pierādījumus par SIA „Ave Logistic" likumīgajiem pārstāvjiem uz 2010.gada 5.februāri un viņu pārstāvības tiesībām, proti, Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra 2006.gada 27.septembra lēmumu Nr. 6-12/98852/1, 2009.gada 29.septembra lēmumu Nr. 6-12/131411, 2008.gada 21.oktobra lēmumu Nr. 6-12/146816 un 2009.gada 11.jūnija lēmumu Nr. 6-12/84354.

Šādos apstākļos atbildētāja norādījusi, ka prasītājas prasība nav pierādīta un nav pamatota, turklāt

prasītājas likumīgo interešu aizskārums nav radies atbildētājas vainas dēļ, bet gan pašas prasītājas dēļ, neizpildot un neievērojot Līguma noteikumus.

[6] Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas sēdē prasītājas SIA „Fast Bunkering" pārstāvis zvērināts advokāts Mārtiņš Liepiņš apelācijas sūdzību neatzina, prasību uzturēja uz tajā norādītajiem apsvērumiem un lūdza apmierināt.

Atbildētājas maksātnespējīgās SIA „Ave Logistic" maksātnespējas procesa administrators Jānis Mellups uz tiesas sēdi ieradies nebija, tiesā saņemts lūgums izskatīt civillietu bez administratora klātbūtnes.

Ņemot vērā, ka maksātnespējīgās SIA „Ave Logistic" maksātnespējas procesa administratoram par tiesas sēdi paziņots Civilprocesa likuma 56.panta kārtībā, Civillietu tiesu palāta atzina, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 156.pantu lietu iespējams izskatīt lietu bez administratora klātbūtnes.

Motīvu daļa

[7] Pārbaudījusi lietas materiālus, noklausījusies prasītājas pārstāvja paskaidrojumus tiesas sēdē, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta atzīst, ka SIA „Fast Bunkering" prasība ir pamatota un apmierināma.

Civillietu tiesu palāta atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tādēļ atbilstoši Civilprocesa likuma 432.panta piektās daļas noteikumiem pievienojas pirmās instances sprieduma motivācijai.

Attiecībā uz apelācijas sūdzībā norādītajiem argumentiem Civillietu tiesu palāta norāda sekojošo.

[7.1] Par nepamatotu atzīstams apelācijas sūdzībā norādītais motīvs, ka pirmās instances tiesa spriedumā pārkāpa Civilprocesa likuma 13.panta pirmo un otro daļu, atsaucoties uz lietas 2., 3., 4. sējumā esošo pušu elektronisko saraksti, kurai nebija pievienots visa satura tulkojums valsts valodā.

Civillietu tiesu palāta atzīst, ka konkrētajā gadījumā tiesa pamatoti atzina, ka minētās pušu sarakstes pilna tulkojuma neesamība nevar ietekmēt lietas iznākumu, jo sarakste uzskatāma par pastarpinātu pierādījumu lietā, salīdzinot ar citiem dokumentiem, kas iesniegti valsts valodā, piemēram, pušu parakstīto pirkšanas - pārdošanas līgumu Nr.01.19-05/2009 un preču pavadzīmēm – rēķiniem (invoisiem). Par būtisku pierādījumu lietā atzīstamas arī atbildētājas vēstules (2009.gada 25.septembra, 2009.gada 22.decembra, 2010.gada 2.marta, 2010.gada 15.aprīļa un 2010.gada 21.aprīļa), kurās netiek noliegta SIA „Ave Logistic" parāda esamība.

[7.2] Civillikuma 1587.pantā noteikts, ka tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Civillietu tiesu palāta uzskata par nepamatotu apelatores apsvērumu, ka prasības pieteikumam pievienotie invoisi (preču pavadzīmes – rēķini) nevar būt atzīstami par dokumentiem, uz kuru pamata atbildētājai atbilstoši noslēgtā Līguma noteikumiem iestātos pienākums maksāt prasības pieteikumā norādīto maksu par saņemto produkciju. Šajā sakarā tiesa atzīst par pamatotu pirmās instances tiesas secinājumu un pievienojas tam, norādot, ka naftas produktu iekraušanu kuģa tilpnē un tranzīta operācijas pabeigšanu apliecina Valsts ieņēmuma dienesta reģionālās iestādes darbinieku zīmogi.

Turklāt tiesa norāda, ka pirms prasības celšanas tiesā atbildētāja ne reizi nebija izteikusi pretenzijas SIA „Fast Bunkering" par Līgumam neatbilstošu preču pavadzīmju – rēķinu sastādīšanu, kā rezultātā SIA „Ave Logistic" būtu apstrīdējusi savu samaksas pienākumu pret prasītāju. Gluži pretēji, atbildētāja vēstulēs prasītājai atzinusi parāda esamību un paudusi par to nozēlu, lūdzot iecietīgu attieksmi (sk. lietas 1.sēj. 47.lapu). Tādējādi uzskatāms, ka atbildētāja formāli piegājusi preču pavadzīmju – rēķinu noformēšanas jautājumam, ar mērķi izvairīties no saistību izpildes.

[7.3] Apelatores ieskatā tiesa nepamatoti secināja, ka, atbildot uz prasītājas 2009.gada 18.septembra vēstuli, atbildētāja atzina parāda esamību par piegādāto produktu pirkuma maksas samaksas termiņa neievērošanu USD 425 607,50 apmērā un aprēķināto līgumsodu USD 4439,97 apmērā. Arī 2009.gada 25.septembra, 2009.gada 22.decembra, 2010.gada 2.marta, 2010.gada, 15.aprīļa un 2010.gada 21.aprīļa vēstulēs atbildētāja nav atzinusi parādu Ls 658 568,26, kas izriet no prasītāja prasības pieteikumā norādītajiem invoisiem.

Tiesas ieskatā no minētājām atbildētājas vēstulēm (sk. 1.sēj. 42.-44., 46.-50.lapu) izriet, ka atbildētāja parādu atzīst, neizsakot savas pretenzijas pret piegādātās preces neatbilstību pasūtījumam, kvalitātes prasībām, daudzumu un cenu. Turklāt atbildētājas solījumi saistību izpildīt, apņemoties veikt visus iespējamos mērus parāda par degvielu dzēšanā (sk. lietas 1.sēj. 46.lapu), tiešā veidā norāda uz parāda saistības neizpildi, tādējādi atbildētājas argumenti ir pretrunā lietā esošiem faktiskajiem apstākļiem.

[7.4] Par nepamatotu Civillietu tiesu palāta atzīst apelatores nostāju, ka 2010.gada 1.janvāra pušu parakstītais akts par savstarpējo norēķinu salīdzināšanu nav ņemams vērā, jo minētais akts neatrodas atbildētājas rīcībā un to atbildētājas vārdā nav parakstījis SIA „Ave Logistic" likumīgais un līgumiskais pārstāvis.

Civillikuma 1431.pantā noteikts, ka akta parakstīšana, vienalga, vai tas attiecas uz pašu parakstītāju vai trešo personu, uzskatāma par piekrišanu šim aktam, ja tā saturs parakstītājam bijis zināms un ja viņam tajā tiesiskā darījumā, uz kuru akts attiecas, ir personīga interese un ierunas tiesība.

No lietas materiāliem redzams, ka minēto aktu parakstījusi SIA „Ave Logistic" grāmatvedības darbiniece, apliecinot savu paraksta tiesību ar zīmogu. Savus iebildumus par pretējo atbildētāja nav pierādījusi atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta pirmajai daļai. Apstāklis, ka 2010.gada 1.janvāra akts neatrodas atbildētājas rīcībā, nav pamats tā neatzīšanai par rakstveida pierādījumu. Turklāt atbildētāja nav cēlusi prasību tiesā par minētā akta atzīšanu par spēkā neesošu Civilprocesa likuma 178.panta otrās daļas kārtībā.

[7.5] Atbildētāja nepamatoti norādījusi apelācijas sūdzībā, ka tiesai nebija pamata apmierināt prasību daļā par līgumsoda Ls 141 619,64 piedziņu, jo atbildētāja nav apņēmusies maksāt līgumsodu par prasītājas vienpusējā kārtībā izstādīto invoisu.

Atbilstoši Civillikuma 1716.pantam līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpildītu vai neizpildītu pienācīgi.

Civillikuma 1717.pantā noteikts, ka līgumsodu var pievienot katram līgumam, un to var noteikt ne vien naudā, bet arī citās vērtībās. Līgumsoda apmēru noteic līdzēji, un tas nav aprobežots ar zaudējumu lielumu, kādi paredzami no līguma neizpildīšanas.

Saskaņā ar Civillikuma 1720.pantu kreditors var prasīt kā līgumsodu, tā arī līguma izpildīšanu, ja tieši tā bijis norunāts; ja līgumsods bijis norunāts ne tik daudz par neizpildīšanu vispār, kā par neizpildīšanu īstā laikā.

Atbilstoši Līguma 3.1. punktam puses vienojušās, ka pircējs veic maksājumu par piegādāto produktu 30 kalendāra dienu laikā kopš produktu piegādes un preču pavadzīmes – rēķina parakstīšanas.

Līguma 5.2.punktā puses noteica, ka piegādātā produkta pirkuma maksas samaksas termiņa, kas noteikts

līgumā, neievērošanas gadījumā, pārdevējam ir tiesības prasīt, un pircējs maksā pārdevējam līgumsodu 0,1% apmērā no termiņā neapmaksātās summas par katru nokavēto dienu.

Pamatojoties uz to, ka tiesa atzina par pamatotu un pierādītu faktu, ka prasītājas iesniegtie preču pavadzīmes - rēķini (invoisi) ir uzskatāmi par noformētiem atbilstoši pušu noslēgtā Līguma noteikumiem (sk. šī sprieduma [7.3] punktu), tiesa uzskata, ka ir pamats atzīt pirkuma maksas samaksas termiņa kavējumu, jo atbildētāja nav veikusi samaksu 30 kalendāra dienu laikā kopš produktu piegādes un preču pavadzīmes - rēķina (invoisa) parakstīšanas dienas, kas savukārt ir pamats līgumsoda piedziņai.

[7.6] Atbildētājas ieskatā prasītāja pretēji Līguma 3.1.punktā norādītajam nav izpildījusi Līguma nosacījumu piegādāt naftas produktus prāmim „Ave Liepāja" par līgumā noteikto cenu, kas nav lielāka par 70% no produktu *Platts Rotterdam spot* cenas produktu piegādes pasūtījuma noformēšanas dienā.

Civillietu tiesu palāta norāda, ka no lietas materiāliem izriet, ka bunkerēšanas pasūtījumos ir skaidra norāde uz preces biržas cenu pasūtījumu dienā, turklāt, veicot bunkerēšanas pasūtījumu (bunker order), puses bija vienojušās par visiem darījuma būtiskiem nosacījumiem, tajā skaitā, cenu. Šādos apstākļos atbildētājas arguments, ka viņa nepiekrīt preču pavadzīmēs – rēķinos norādītajai cenai, nav pamatots.

Pie šiem apstākļiem apelācijas sūdzībā norādītie argumenti nevar būt par pamatu tās apmierināšanai.

[7.7] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmās daļas noteikto, pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.

Ievērojot minēto no maksātnespējīgās SIA „Ave Logistic" par labu SIA „Fast Bunkering" piedzenama valsts nodeva par prasības celšanu Ls 2 640,09, valsts nodeva par prasības nodrošināšanu Ls 4 000,94 un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi Ls 3,30, kopā Ls 6 644,33 apmērā.

Rezolutīvā daļa

Vadoties no Civilprocesa likuma 432.-434.panta, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta

nosprieda

SIA „Fast Bunkering" prasību pret SIA „Ave Logistic" par pirkuma maksas parāda Ls 658 568,26 un līgumsoda Ls 141 619,64 piedziņu **apmierināt.**

Piedzīt no SIA „Ave Logistic", reģistrācijas Nr.40003463787, par labu SIA „Fast Bunkering", reģistrācijas Nr.40003937037, pirkuma maksas parādu Ls 658 568,26 (seši simti piecdesmit astoņi tūkstoši pieci simti sešdesmit astoņi lati 26 santīmi) un līgumsodu Ls 141 619,64 (viens simts četrdesmit viens tūkstotis seši simti deviņpadsmit lati 64 santīmi) par saistību izpildes termiņa kavējumu par laika periodu no 2009.gada 5.oktobra līdz 2010.gada 8.jūnijam, kas kopā sastāda Ls 800 187,90 (astoņi simti tūkstoši viens simts astoņdesmit septiņi lati 90 santīmi).

Piedzīt no SIA „Ave Logistic", reģistrācijas Nr.40003463787, par labu SIA „Fast Bunkering", reģistrācijas Nr.40003937037, tiesāšanās izdevumus: Ls 2 640,09 (divi tūkstoši seši simti četrdesmit lati 09 santīmi) valsts nodevu par prasības celšanu, Ls 4 000,94 (četri tūkstoši lati 94 santīmi) valsts nodevu par prasības nodrošināšanas pieteikumu un Ls 3,30 (trīs lati 30 santīmi) ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus.

Noteikt SIA „Ave Logistic", reģistrācijas Nr.40003463787, termiņu tiesas sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas pēc sprieduma spēkā stāšanās.

Prasības nodrošinājumu, kas noteikts ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas tiesneses 2010.gada 21.jūnija lēmumu, saglabāt līdz sprieduma izpildei.

Spriedumu lietas dalībnieki 30 dienu laikā no tiesas paziņotā pilna sprieduma sastādīšanas datuma var pārsūdzēt Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentam, kasācijas sūdzību iesniedzot Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātā, iemaksājot drošības naudu Ls 200 apmērā.

Pilns spriedums sastādīts 3.decembrī.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja (paraksts) M.Katlapa

Tiesneši (paraksts) I.Ozola (paraksts) I.Bisters

NORAKSTS PAREIZS

Latvijas Republikas Augstākās tiesas

Civillietu tiesu palātas tiesnese M.Katlapa

Rīgā 2013.gada 3.decembrī